

การแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรม กลุ่มแสดงความรู้สึกในภาษารัสเซียบนสื่อสังคมออนไลน์ : กรณีศึกษารายการ สัมภาษณ์

А поговорить? บน YouTube¹

Gestures and Facial Expressions Illustrating the Expressive Speech Acts Used in the Russian Language on Social Media: A Case Study in **А поговорить?** Talk Show on YouTube

Received 1 July, 2023

Revised 24 October, 2023

Accepted 27 October, 2023

ปาไลต มีชนะ²

Palit Meechana

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จำแนกประเภทวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่แขกรับเชิญใช้ในรายการสัมภาษณ์ **А поговорить?** 2) วิเคราะห์การแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าที่แขกรับเชิญใช้ประกอบการแสดงวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกประเภทต่าง ๆ ในรายการสัมภาษณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแขกรับเชิญในรายการสัมภาษณ์ **А поговорить?** ซึ่งออกอากาศบน YouTube ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2562 - 31 พฤษภาคม 2564 ทั้งสิ้น 12 ตอน เป็นตอนที่แขกรับเชิญมีช่วงอายุระหว่าง 30-40 ปี แบ่งเป็นผู้หญิง 6 คน และผู้ชาย 6 คน ผู้วิจัยศึกษาเรื่องดังกล่าวโดยใช้แนวคิดเรื่องการจำแนกประเภทวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกของ Norrick (1978), Трофимова (2008) และ Guiraud et al. (2011) และแนวคิดเรื่องการใช้อวัยวะ

¹ บทความวิจัยชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยแบบไม่ใช้เงินทุนอุดหนุนเรื่อง “การแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกในภาษารัสเซียบนสื่อสังคมออนไลน์ : กรณีศึกษารายการสัมภาษณ์ **А поговорить?** บน YouTube” ซึ่งได้รับการอนุมัติโดยคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปี พ.ศ. 2564

This article is part of a self-funded research project titled “Gestures and Facial Expressions Illustrating the Expressive Speech Acts Used in the Russian Language on Social Media: A Case Study in **А поговорить?** Talk Show on YouTube”, approved by the Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University, 2021.

² อาจารย์ สาขาวิชาภาษารัสเซีย ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Lecturer, Russian Section, Department of Western Languages, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University, e-mail: palit.m@ru.ac.th

ในการแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าในวัฒนธรรมรัสเซียของ **Акишина & Кано** (2015) ผลการศึกษาพบวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก จำนวนทั้งสิ้น 111 ถ้อยคำ แบ่งเป็น 12 ประเภท เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) การแสดงความสุขใจ 2) การแสดงความเห็นด้วย 3) การแสดงความรู้สึกชอบ 4) การแสดงความรู้สึกไม่ชอบ 5) การแสดงความรู้สึกไม่เห็นด้วย 6) การขอบคุณ 7) การชมเชย 8) การแสดงความรู้สึกกังวล 9) การอวยพร 10) การทักทาย และ 12) การขอโทษ สำหรับผลการศึกษารื่องการแสดงท่าทางประกอบการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก ปรากฏการใช้วัจนกรรมเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ศีรษะและลำคอ 2) ลำตัว 3) มือและแขน 4) ฝ่ามือ 5) หัวไหล่ 6) มือ นิ้วมือ และกำปั้น ในขณะที่ผลการศึกษารื่องการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก ปรากฏการใช้วัจนกรรมเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ดวงตาและเปลือกตา 2) ริมฝีปากและมุมปาก 3) คิ้ว 4) ช่องปาก 5) ฟัน อนึ่ง ผลการวิจัยจากงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยมุ่งนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษารัสเซียในฐานะภาษาต่างประเทศ ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในกระบวนวิชา RUS3701 ภาษาและวัฒนธรรมรัสเซีย

คำสำคัญ: วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก การแสดงท่าทาง การแสดงออกทางสีหน้า ภาษาและวัฒนธรรมรัสเซีย

Abstract

The purpose of this study was two-fold: 1) to categorize the types of expressive speech acts used by interviewees on the **А поговорить?** talk show, and 2) to examine the gestures and facial expressions employed by these interviewees to illustrate expressive speech acts during the interviews. Data were collected from 12 Russian interviewees, split evenly between women and men aged 30 to 40, who appeared on the show, aired on YouTube from 1 December 2019 to 31 May 2021. This study draws on the expressive speech act theories of Norrick (1978), **Трофимова** (2008), and Guiraud et al. (2011), as well as **Акишина & Кано**'s concept of using body parts to express gestures and facial expressions in Russian culture. The findings of this study allowed the categorization of 111 expressive utterances into 12 types of expressive speech acts, listed in descending order: 1) expressing sadness 2) agreeing 3)

liking 4) expressing delight 5) disliking 6) disagreeing 7) thanking 8) complimenting 9) expressing concern 10) wishing 11) greeting and 12) apologizing. The expressive speech acts were also categorized through the study of gestures, arranged in descending order: 1) head and neck 2) body 3) hands and arms 4) palms 5) shoulders 6) hands, fingers, and fists. Facial expressions illustrating the expressive speech acts were ordered in descending frequency as follows: 1) eyes and eyelids 2) lips and mouth corners 3) brows 4) mouth and 5) teeth. The findings of this study have been applied to the instruction of Russian as a foreign language in the RUS3701, Russian Language and Culture course at Ramkhamhaeng University.

Keywords: expressive speech acts, gestures, facial expressions, Russian language and culture

1. บทนำ

รายการ **А поговорить?** (แล้วมาคุยกันไหม) เป็นรายการสัมภาษณ์ที่ออกอากาศบน YouTube (<https://www.youtube.com/@apogovorit/playlists>) ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในประเทศไทย มีผู้ดำเนินรายการคือ **Ирина Юрьева Шихман** (อีรีนา ยูริเยวา ชิคฮมาน) ทั้งนี้ จากข้อมูลเมื่อพฤษภาคม 2564 ช่องของรายการดังกล่าวบน YouTube มีผู้ติดตามถึง 1.69 ล้านบัญชีใช้งาน และมียอดการเข้าชมวิดีโอทั้งหมดมากกว่า 245 ล้านครั้ง ผู้วิจัยจึงได้นำรายการดังกล่าวมาเป็นสื่อการเรียนการสอนในกระบวนวิชา “ภาษาและวัฒนธรรมรัสเซีย” ในหัวข้อ “การสื่อสารเชิงอวัจนภาษา การแสดงท่าทางที่เป็นสากลและการแสดงท่าทางที่ใช้ประจำชาติ” เมื่อนักศึกษาเห็นการแสดงท่าทางเพื่อใช้ในการสื่อสารในวัฒนธรรมรัสเซียผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องดังกล่าวมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำรายการดังกล่าวมาใช้เป็นกรณีศึกษาในงานวิจัยเรื่องนี้ โดยผู้วิจัยศึกษาการแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าซึ่งเกี่ยวข้องกับรายการดังกล่าวใช้ประกอบการแสดงวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (expressive speech acts) ประเภทต่าง ๆ

วัจนกรรม (speech acts) คือ การกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ส่งสารแสดงถ้อยคำใดถ้อยคำหนึ่งต่อผู้รับสารในบริบทใดบริบทหนึ่ง โดยการแสดงถ้อยคำในแต่ละครั้งจะมีเจตนาของผู้ส่งสารแฝงอยู่เสมอ วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกเป็น 1 ใน 5 วัจนกรรมตามแนวคิดของ Searle (1979)

(Guiraud, Longin, Lorini, Pesty, & Rivière, 2011, p. 1031) ซึ่งเป็นวัจนกรรมที่ผู้ส่งสารได้แสดงความรู้สึก อารมณ์ ทศนคติ และสภาวะทางจิตของตนเองต่อผู้รับสาร ผู้วิจัยศึกษาวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก เนื่องจากวัจนกรรมดังกล่าวไม่สามารถแยกออกจากการสนทนาในชีวิตประจำวันของมนุษย์ได้อีกทั้งการศึกษาเรื่องดังกล่าวในภาษารัสเซียนั้น ทำให้เข้าใจพฤติกรรมการแสดงอารมณ์และความรู้สึกในการสื่อสารของชาวรัสเซียได้มากยิ่งขึ้น

ในขณะที่ผู้พูดแสดงวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก อาจมีการแสดงท่าทาง และมีการแสดงออกทางสีหน้าประกอบด้วย ทั้งนี้ เพื่อชี้ความหมาย เน้นย้ำ หรือขยายความ ทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายของสารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การแสดงท่าทาง คือ การเคลื่อนไหวของร่างกายที่สามารถสื่อความหมายในการสื่อสารได้สำหรับคนในสังคมหรือวัฒนธรรมเดียวกัน ส่วนการแสดงออกทางสีหน้า คือ การเคลื่อนไหวของอวัยวะต่าง ๆ บนใบหน้าของมนุษย์ ที่สื่อให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ (ภากิตต์ ตรีสุกุล, 2551, น. 142-144) การศึกษาการแสดงท่าทาง และการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก จึงเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่มีความสำคัญ เนื่องจากหากชาวไทยที่ติดต่อสื่อสารกับชาวรัสเซียมีความรู้และทักษะภาษารัสเซียเพียงอย่างเดียว แต่ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าในวัฒนธรรมรัสเซียแล้วนั้น อาจทำให้การติดต่อสื่อสารกับชาวรัสเซียไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และอาจทำให้เกิดความขัดแย้งทางด้านวัฒนธรรมได้ นอกจากนี้ การศึกษาเรื่องดังกล่าวบนสื่อสังคมออนไลน์ ยังเป็นประเด็นที่ใหม่และน่าสนใจ รวมทั้งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษารัสเซียในฐานะภาษาต่างประเทศอีกด้วย

2. กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก

ในการศึกษาวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก ผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวคิดวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกของ Weigand (2010), Carretero, Maíz-Arévalo, & Martínez (2015) และ Maíz-Arévalo (2017) กล่าวคือ นักวิชาการกลุ่มดังกล่าวจำแนกวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1) **วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดเป็นหลัก (มุ่งเน้นที่ผู้พูด)** ผู้พูดแสดงวัจนกรรมกลุ่มดังกล่าวเพื่อต้องการบอกกล่าว และ/หรือแสดงอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง โดยคาดหวังให้ผู้ฟังเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง พร้อมทั้งเกิดอารมณ์และความรู้สึกร่วม ในขณะที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำออกไปนั้น ผู้พูดถูกรอบงา

โดยอารมณ์ ความรู้สึก หรือสภาวะทางจิต (Weigand, 2010, p. 166 อ้างถึงใน Maíz-Arévalo, 2017, p. 6; Carretero, Maíz-Arévalo, & Martínez, 2015, p. 187; Maíz-Arévalo, 2017, pp. 11-15) เช่น การแสดงความรู้สึกชอบ *Seafood in this restaurant is very good.* (Widyowati, 2019, p. 53) “อาหารทะเลที่ร้านนี้ดีมาก” การแสดงความรู้สึกกังวล *I’m not very sure about it* :/ (Maíz-Arévalo, 2017, p. 15) “ฉันไม่ค่อยมั่นใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ :/” เป็นต้น อนึ่ง แนวคิดดังกล่าว ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Guiraud, Longin, Lorini, Pesty, & Rivière (2011) กล่าวคือ Guiraud et al. (2011) มองว่า วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือ วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าวตามแนวความคิด ของ Searle (1979) แต่เป็นวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าวที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ เป็นการบอกกล่าว เกี่ยวกับสภาวะทางจิตของผู้พูดให้ผู้ฟังได้รับทราบ (Guiraud et al., 2011, p. 1031)

2) วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟังเป็นหลัก (มุ่งเน้นที่ผู้ฟัง) ผู้พูดแสดงวัจนกรรมกลุ่มนี้โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเป็นมิตรทางสังคมกับผู้ฟัง เป็นธรรมเนียมที่ปฏิบัติกันมาด้วยความสุภาพ และเป็นพฤติกรรมที่ผู้คนในสังคมกระทำอยู่เป็นประจำ จึงมีลักษณะทางภาษาศาสตร์ (linguistic realization) ที่เป็นรูปแบบ (Weigand, 2010, p. 179 อ้างถึงใน Maíz-Arévalo, 2017, p. 6; Carretero et al., 2015, p. 187; Maíz-Arévalo, 2017, pp. 15-22) วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกกลุ่มนี้สอดคล้องกับแนวคิดการจำแนกประเภทวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกของ Searle (1979) เช่น การชมเชย *Твой выбор - факультет международного права. Ты просто умница!* (Мощева, 2015, p. 47) “ตัวเลือกของเธอคือคณะกฎหมายระหว่างประเทศ เธอช่างเป็นคนฉลาดนัก!” การขอโทษ *Извини, но я не смогу завтра прийти на твой доклад.* (Которова, 2015, p. 36) “ขอโทษนะ แต่พรุ่งนี้ฉันไม่สามารถมาฟังการนำเสนองานวิชาการของเธอได้” เป็นต้น

จากแนวคิดที่ผู้วิจัยนำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือ “การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำเพื่อแสดงความรู้สึก อารมณ์ ทศนคติ และสภาวะทางจิตของตนเอง เกี่ยวกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งต่อผู้ฟัง โดยเหตุการณ์ดังกล่าวอาจเป็นเหตุการณ์ที่ผู้พูดเป็นคนกระทำหรือได้ประสบ หรืออาจเป็นเหตุการณ์ที่ผู้ฟังเป็นคนกระทำหรือได้ประสบ” โดยในงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้พูด คือ แขกรับเชิญ และผู้ฟัง คือ ผู้ดำเนินรายการ

2.2 การจำแนกประเภทวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก

เพื่อให้การจำแนกประเภทวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกในงานวิจัยเรื่องนี้ครอบคลุมแนวคิดวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกทั้งสองกลุ่มข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แนวคิดการจำแนกประเภทวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกของนักวิชาการสามกลุ่ม ได้แก่ 1) **Norrick (1978)** ซึ่งจำแนกประเภทวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกโดยอาศัยอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์เป็นหลักเกณฑ์ ประกอบด้วย การขอโทษ การขอบคุณ การแสดงความยินดี การปลอบโยน การวิพากษ์วิจารณ์ การคร่ำครวญ การกล่าวต้อนรับ การให้อภัย และการโอ้อวด (Norrick, 1978, pp. 284-290 อ้างถึงใน Ronan, 2015, pp. 29-30) 2) **Трофимова (2008)** ซึ่งจำแนกประเภทวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ดังนี้ 2.1) **социативы** คือ วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงต่อผู้ฟัง โดยที่ผู้พูดรับรู้ว่าคุณผู้ฟังอยู่ในกลุ่มทางสังคมเดียวกับผู้พูด ในการแสดงวัจนกรรมกลุ่มนี้มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน ได้แก่ การขอโทษ การอวยพร และการแสดงความยินดี (Трофимова, 2008, p. 22) 2.2) **инфлуکتивы** คือ วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่แสดงความสัมพันธ์ทางด้านอารมณ์ของผู้พูดว่าเป็นไปในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อเหตุการณ์ หรือการกระทำของผู้ฟัง วัจนกรรมกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์กับบรรทัดฐานทางสังคมและลักษณะพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่ การชมเชย การยกย่อง การกล่าวพร่ำสาท และการตำหนิ (Трофимова, 2008, pp. 129-130) 3) **Guiraud et al. (2011)** ซึ่งจำแนกประเภทวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกโดยผสมผสานทฤษฎีด้านอารมณ์ และทฤษฎีด้านตรรกศาสตร์เข้าด้วยกัน ประกอบด้วย 3.1) วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกซึ่งเกิดจากอารมณ์พื้นฐาน ได้แก่ การแสดงความปิติยินดี การแสดงความเศร้าโศก การแสดงความเห็นด้วย การแสดงความไม่เห็นด้วย การแสดงความเสียใจ และการแสดงความเห็นอกเห็นใจ 3.2) วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกซึ่งเกิดจากอารมณ์ซับซ้อน ได้แก่ การแสดงความรู้สึกเร้นเรียง การขอบคุณ การแสดงความสลดใจ การแสดงความผิดหวังเสียใจ การขอโทษ การแสดงความพึงพอใจ ทางด้านคุณธรรม การชมเชย การแสดงความรู้สึกผิด การตำหนิ การกล่าวหา และการคัดค้าน (Guiraud et al., 2011, pp. 1036-1037)

อนึ่ง Guiraud et al. (2011) กล่าวถึงเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกว่า เงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก คือ ผู้พูดมีสถานะทางจิตเกิดขึ้นในขณะที่ผู้พูดได้แสดงวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก เช่น หาก i แสดงความยินดีกับ j เกี่ยวกับเหตุการณ์ ϕ

ซึ่งเกี่ยวข้องกับ j เงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมการแสดงความคิดเห็น คือ i เกิดความรู้สึกยินดีเกี่ยวกับเหตุการณ์ ϕ (Guiraud et al., 2011, p. 1036)

นอกจากนี้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกซึ่งไม่ปรากฏในแนวคิดของนักวิชาการทั้งสามกลุ่มข้างต้น ได้แก่ การแสดงความต้องการ การอุทาน การทักทาย ในงานวิจัยของ Ronan (2015) การแสดงความรู้สึกชอบ การแสดงความรู้สึกกังวล การอวยพรให้คนอื่นมีสุขภาพดี ในงานวิจัยของ Maiz-Arévalo (2017)

แนวคิดที่ผู้วิจัยนำเสนอข้างต้นนั้น ครอบคลุมทั้งวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดเป็นหลัก เช่น การคร่ำครวญ การโอด ของ Norrick (1978) การแสดงความเศร้าโศก ของ Guiraud et al. (2011) และวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟังเป็นหลัก เช่น การชมเชย ของ Трофимова (2008) และ Guiraud et al. (2011) เป็นต้น

2.3 การแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าในวัฒนธรรมรัสเซีย

การศึกษากการแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้า ซึ่งเป็นหนึ่งในการสื่อสารเชิงอวัจนภาษานั้น ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Акишина & Кано (2015) เป็นกรอบแนวคิดหลัก เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวมีการจำแนกอวัยวะที่ใช้ในการแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าของชาวรัสเซียอย่างละเอียด ในงานวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาการแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการกล่าวถ้อยคำที่บ่งบอกอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติ ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ คือ เพื่อเสริม เน้นย้ำ หรือยืนยันถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวออกไป ทำให้ผู้ฟังเข้าใจเจตนาของผู้พูดมากยิ่งขึ้น (Акишина & Кано, 2015, pp. 191-192) ผู้วิจัยศึกษาการแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าในลักษณะดังกล่าวเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาการแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าที่ผู้พูดแสดงออกไปแทนการกล่าวถ้อยคำ

จากการศึกษาแนวคิดของ Акишина & Кано (2015) ผู้วิจัยสรุปอวัยวะที่ชาวรัสเซียใช้ในการแสดงท่าทางได้ดังนี้ 1) มือ 2) ฝ่ามือ 3) นิ้วมือ 4) มือและแขน 5) กำปั้น 6) ศีรษะและลำคอ 7) ลำตัว 8) หน้าอก 9) หัวไหล่ 10) ขาและเท้า เช่น การพยักศีรษะลงและขึ้น หมายถึง การทักทาย การขอบคุณ การเห็นด้วย ฯลฯ การชูกำปั้นขึ้น หมายถึง การชู ในขณะที่ อวัยวะที่ชาวรัสเซียใช้ในการแสดงออกทางสีหน้านั้น มีดังนี้ 1) ช่องปาก 2) ริมฝีปาก 3) มุมปาก 4) ลิ้น 5) ฟัน 6) คิ้ว 7) ดวงตา ประกอบด้วย การเคลื่อนไหวของดวงตา และทิศทางของดวงตา 8) เปลือกตา 9) จมูก เช่น การยักคิ้ว

ทั้งสองข้างขึ้น หมายถึง ความรู้สึกดีใจ ความกลัว ฯลฯ การกดมูมปากทั้งสองข้างลง หมายถึง ความรู้สึกไม่พอใจ ความรู้สึกรังเกียจ (Акишина & Кано, 2015, pp. 196-202)

3. วิธีดำเนินการวิจัย

หลังจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลถ้อยคำ (อาจเป็น คำ วลี หรือ ประโยค) ของแขกรับเชิญในรายการสัมภาษณ์ **А поговорить?** ที่บ่งบอกการแสดงอารมณ์ความรู้สึก และทัศนคติ ในการสนทนากับผู้ดำเนินรายการ และข้อมูลการแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าของแขกรับเชิญ ที่ใช้ประกอบการกล่าวถ้อยคำดังกล่าวควบคู่ไปด้วย จำนวนทั้งสิ้น 12 ตอน เป็นตอนที่แขกรับเชิญเป็นชาวรัสเซีย และมีช่วงอายุระหว่าง 30-40 ปี แบ่งเป็นผู้หญิง 6 คน ผู้ชาย 6 คน โดยเลือกศึกษาตอนที่ออกอากาศล่าสุดนับตั้งแต่วันที่ 31 พฤษภาคม 2564 (1 ธ.ค. 2562 - 31 พ.ค. 2564) ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะตอนที่แขกรับเชิญมีช่วงอายุระหว่าง 30-40 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุเดียวกันกับผู้ดำเนินรายการที่มีอายุ 37 ปี เนื่องจาก 1) อายุเป็นปัจจัยทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้พูดภาษาเดียวกันใช้ภาษาแตกต่างกันได้ (จรรยา เสียงเย็น และสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ, 2560, น. 252) 2) ช่วงอายุของมนุษย์มีผลต่อการแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้า (Бутовская, 2004, p. 49) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาการแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกของแขกรับเชิญที่มีช่วงอายุเดียวกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวลงไปในเชิงลึก รวมทั้งขอบเขตของงานวิจัยเรื่องนี้ไม่กว้างจนเกินไป

ในการตีความถ้อยคำของแขกรับเชิญว่าเป็นวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกนั้น ผู้วิจัยตีความตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics) ซึ่งมุ่งเน้นที่เจตนาของผู้พูดเป็นสำคัญ โดยมีหลักการดังนี้ 1) พิจารณาจากคำบ่งชี้เจตนาของวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกประเภทต่าง ๆ เช่น คำกริยา **благодарить** “ขอบคุณ” (วัจนกรรมการขอบคุณ) ฯลฯ 2) ในกรณีที่ในถ้อยคำไม่ปรากฏคำบ่งชี้เจตนา ผู้วิจัยพิจารณาจากบริบทของการสนทนา ภูมิหลังของเหตุการณ์ และเงื่อนไขของวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกประเภทต่าง ๆ 3) พิจารณาจากอวัจนภาษาที่ผู้พูดใช้ประกอบการกล่าวถ้อยคำ 4) พิจารณาจากปฏิกิริยาของผู้ฟัง เช่น หลังจากที่ถูกกล่าวถ้อยคำแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้พูด ผู้ฟังยิ้ม และพยักขยักและขึ้นหลายครั้ง การแสดงปฏิกิริยาดังกล่าวหมายถึงผู้ฟังรับรู้และเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูด ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขวัจนกรรมกลุ่มแสดง

ความรู้สึกที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดเป็นหลัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงตีความได้ว่า ถ้อยคำดังกล่าวเป็นวัจนกรรมการแสดงความรู้สึกที่ดี ซึ่งเป็วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่มุ่งเน้นไปที่ผู้พูดเป็นหลัก

4. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยพบวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกทั้งสิ้น 111 ถ้อยคำ จำแนกออกเป็น 12 ประเภท เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) การแสดงความเศร้าโศก 22 ถ้อยคำ 2) การแสดงความเห็นด้วย 20 ถ้อยคำ 3) การแสดงความรู้สึกชอบ 19 ถ้อยคำ 4) การแสดงความรู้สึกดี 13 ถ้อยคำ 5) การแสดงความรู้สึกไม่ชอบ 11 ถ้อยคำ 6) การแสดงความไม่เห็นด้วย 10 ถ้อยคำ 7) การขอบคุณ 5 ถ้อยคำ 8) การชมเชย 4 ถ้อยคำ 9) การแสดงความรู้สึกกังวล 4 ถ้อยคำ 10) การอวยพร 1 ถ้อยคำ 11) การทักทาย 1 ถ้อยคำ และ 12) การขอโทษ 1 ถ้อยคำ

ผู้วิจัยสามารถจำแนกวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกทั้ง 12 ประเภทดังกล่าวออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ โดยใช้เกณฑ์การจำแนกอารมณ์ของมนุษย์ตามแนวคิดของ Guiraud et al. (2011) ซึ่งพิจารณาจากอารมณ์และความรู้สึกที่ผู้พูดได้แสดงออกมาเป็นหลัก ได้แก่ วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงอารมณ์และความรู้สึกด้านบวก และวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงอารมณ์และความรู้สึกด้านลบ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการจำแนกประเภทวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่เขารับเชิญในรายการสัมภาษณ์ А поговорить? ใช้

วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่พบทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 111 ถ้อยคำ (100%)	
วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงอารมณ์และความรู้สึกด้านบวก จำนวนทั้งสิ้น 63 ถ้อยคำ (56.76%)	วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงอารมณ์และความรู้สึกด้านลบ จำนวนทั้งสิ้น 48 ถ้อยคำ (43.24%)
การแสดงความเห็นด้วย 20 ถ้อยคำ (18.02%)	การแสดงความเศร้าโศก 22 ถ้อยคำ (19.82%)
การแสดงความรู้สึกชอบ 19 ถ้อยคำ (17.12%)	การแสดงความรู้สึกไม่ชอบ 11 ถ้อยคำ (9.91%)
การแสดงความดีใจ 13 ถ้อยคำ (11.71%)	การแสดงความไม่เห็นด้วย 10 ถ้อยคำ (9.01%)
การขอบคุณ 5 ถ้อยคำ (4.50%)	การแสดงความรู้สึกกังวล 4 ถ้อยคำ (3.60%)
การชมเชย 4 ถ้อยคำ (3.60%)	การขอโทษ 1 ถ้อยคำ (0.90%)
การอวยพร 1 ถ้อยคำ (0.90%), การทักทาย 1 ถ้อยคำ (0.90%)	

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดของ Weigand (2010), Carretero et al. (2015) และ Maíz-Arévalo (2017) แล้วนั้น ในวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงอารมณ์และความรู้สึกด้านบวก การแสดงความรู้สึกชอบ และการแสดงความเป็นปิติยินดี เป็นวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดเป็นหลัก ในขณะที่การแสดงความเห็นด้วย การขอบคุณ การชมเชย การอวยพร และการทักทาย เป็นวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟังเป็นหลัก

ในวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงอารมณ์และความรู้สึกด้านลบ การแสดงความรู้สึกเศร้าโศก การแสดงความรู้สึกไม่ชอบ และการแสดงความรู้สึกกังวล เป็นวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดเป็นหลัก ในขณะที่การแสดงไม่เห็นด้วย และการขอโทษ เป็นวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟังเป็นหลัก โดยผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

4.1 วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงอารมณ์และความรู้สึกด้านบวก

4.1.1 วัจนกรรมการแสดงความเห็นด้วย มีเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมดังนี้ - ผู้พูดได้รับความคิด หรือข้อเสนอจากผู้ฟัง - ความคิด หรือข้อเสนอดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดในอุดมคติของผู้พูด - ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงความเห็นด้วย หรือพึงพอใจเกี่ยวกับความคิด หรือข้อเสนอดังกล่าวต่อผู้ฟัง (Guiraud et al., 2011, p. 1036; Ronan, 2015, p. 35; Maíz-Arévalo, 2017, pp. 19-20) ในงานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการแสดงความเห็นด้วยทั้งสิ้น 20 ถ้อยคำ และเป็นการแสดงความเห็นด้วยทางตรงทั้งหมด โดยปรากฏลักษณะทางภาษาศาสตร์ดังนี้ - การใช้คำอนุภาค да “ใช่” 12 ถ้อยคำ - การใช้คำอนุภาค конечно “ใช่” “แน่นอน” 4 ถ้อยคำ - การใช้คำอนุภาค правда “ถูกต้อง” “เป็นจริง” 2 ถ้อยคำ และ - การพูดทวนซ้ำความคิด หรือข้อเสนอของคู่สนทนา 2 ถ้อยคำ ผู้วิจัยยกตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นด้วยดังตัวอย่างที่ (1) ซึ่งผู้พูดได้แสดงความเห็นด้วยต่อผู้ฟัง เกี่ยวกับความคิดเห็นที่ได้รับจากผู้ฟังเรื่องการเลือกผู้นำของประเทศ โดยใช้คำอนุภาค да “ใช่”

(1) Алексей Поляринов «Да, я с этим абсолютно согласен.»

อเล็กเซย์ โปเลียรีนอฟ “ใช่ ผมเห็นด้วยกับเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง”³ (นาทิตี 19:43)

³ ผู้วิจัยใช้ตัวอักษรเสียงแทนถ้อยคำที่บ่งบอกการแสดงวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกประเภทต่าง ๆ

ในการแสดงความเห็นด้วยทั้งสิ้น 20 ถ้อยคำ มีการใช้อวัยวะในการแสดงท่าทางประกอบ การใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ศีรษะและลำคอ** (17⁴) ประกอบด้วย - การพยักศีรษะและลำคอลงและขึ้น (15) - การก้มศีรษะและลำคอลง (1) - การหันศีรษะและลำคอไปด้านขวา (1) **2) ลำตัว** (6) เป็นการโน้มลำตัวเข้าหาคู่สนทนา **3) ฝ่ามือ** (1) เป็นการยกฝ่ามือซ้ายขึ้นในลักษณะตั้งฉากกับโต๊ะ **4) มือและแขน** (1) เป็นการนำมือและแขนทั้งสองข้างออกจากร่างกาย **5) นิ้วมือ** (1) เป็นการนำปลายนิ้วมือทั้ง 10 นิ้วมาชนกัน นอกจากนี้ มีการใช้อวัยวะในการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ดวงตา** (20) 1.1) การเคลื่อนไหวของดวงตา (20) ประกอบด้วย - การเปิดดวงตามองนิ่ง (18) - การกะพริบดวงตา (1) - การปิดดวงตาสนิท (1) 1.2) ทิศทางของดวงตา (20) ประกอบด้วย - การมองไปยังใบหน้าของคู่สนทนา (17) - การมองไปยังพื้นที่ว่างเปล่า (3) **2) เปลือกตา** (20) ประกอบด้วย - การเปิดเปลือกตาเต็มที่ (18) - การกะพริบเปลือกตา (1) - การปิดเปลือกตาสนิท (1) **3) คิ้ว** (5) ประกอบด้วย - การยกคิ้วทั้งสองข้างขึ้น (4) - การกดคิ้วทั้งสองข้างลง (1) **4) ริมฝีปาก** (3) เป็นการขยี้ริมฝีปากออก **5) มุมปาก** (3) ประกอบด้วย - การยกมุมปากทั้งสองข้างขึ้น (2) - การกดมุมปากทั้งสองข้างลง (1) **6) ช่องปาก** (1) เป็นการอ้าช่องปาก

4.1.2 วัจนกรรมการแสดงความรู้สึกชอบ มีเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมดังนี้ - มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นและผู้พูดรู้สึกพอใจ สนใจด้วยความชื่นชอบ หรือรักต่อสิ่งดังกล่าว (ต่อเหตุการณ์ดังกล่าว หรือต่อบุคคล) - ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกพอใจ สนใจด้วยความชื่นชอบ หรือรักต่อสิ่งดังกล่าว (ต่อเหตุการณ์ดังกล่าว หรือต่อบุคคล) ให้ผู้ฟังรับทราบ โดยคาดหวังให้ผู้ฟังเข้าใจความรู้สึกของตนเอง และเกิดความรู้สึกร่วม (Maíz-Arévalo, 2017, p. 13) ในงานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการแสดงความรู้สึกชอบทั้งสิ้น 19 ถ้อยคำ ประกอบด้วย การแสดงความรู้สึกชอบทางตรง 9 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (2) และการแสดงความรู้สึกชอบทางอ้อม 10 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (3)

(2) **Сергей Мохов** «Мне очень нравится читать Facebook, потому что очень много всяких публичных интеллектуалов.» **เซียร์เกย์ โมคฮอฟ** “ผมชอบอ่านเฟซบุ๊กมาก เพราะว่ามีเหล่าปัญญาชนสาธารณะจำนวนมาก” (นาฬิกา 01:04:50)

⁴ ตัวเลขแสดงจำนวนการใช้วัจนกรรมนั้น ๆ ในการแสดงท่าทาง หรือการแสดงออกทางสีหน้า ประกอบการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกแต่ละประเภท

(3) **Радмила Хакова** «А человек из Нигерии совершенно прекрасный принц.»

ราดมิล่า คฮาโกวา “ส่วนคนจากไนจีเรียเป็นเจ้าชายที่ยอดเยี่ยมมาก” (นาทีที่ 32:20)

จากตัวอย่างที่ (3) ไม่ปรากฏคำบ่งชี้การแสดงความรู้สึกชอบอย่างชัดเจนเหมือนกับตัวอย่างที่ (2) แต่ผู้พูดได้กล่าวเปรียบเทียบผู้ชายจากไนจีเรียว่า “เป็นเจ้าชายที่ยอดเยี่ยมมาก” ซึ่งสื่อความหมายในแง่บวก ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้พูดมีเจตนาในการแสดงความพึงพอใจต่อผู้ชายคนนั้น ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขวัจนกรรมการแสดงความรู้สึกชอบ

สำหรับลักษณะทางภาษาศาสตร์ในวัจนกรรมการแสดงความรู้สึกชอบทางตรงนั้น มีดังนี้
- การใช้คำกริยา **любить** “รัก” “ชอบ” 5 ถ้อยคำ - การใช้คำกริยา **нравиться** “ชอบ” “ถูกใจ” 3 ถ้อยคำ และ - การใช้คำคุณศัพท์ **любимый** “เป็นที่ชื่นชอบ” + คำนาม 1 ถ้อยคำ

ในการแสดงความรู้สึกชอบทั้งสิ้น 19 ถ้อยคำ มีการใช้วิธีะในการแสดงท่าทางประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ศีรษะและลำคอ** (16) ประกอบด้วย - การพยักศีรษะและลำคอลงและขึ้น (7) - การก้มศีรษะและลำคอลง (4) - การส่ายศีรษะและลำคอ (2) - การเอียงศีรษะและลำคอเข้าหาหัวไหล่ (1) - การหันศีรษะและลำคอไปด้านขวา (1) - การเคลื่อนศีรษะและลำคอไปด้านหน้า (1) **2) มือและแขน** (4) ประกอบด้วย - การนำมือและแขนข้างซ้ายออกจากร่างกาย (3) - การนำมือและแขนทั้งสองข้างออกจากร่างกาย (1) **3) ลำตัว** (2) เป็นการโน้มลำตัวเข้าหาคู่สนทนา **4) นิ้วมือ** (1) เป็นการยกนิ้วโป้งของแขนข้างขวาขึ้น โดยนิ้วมือที่เหลือทั้งสี่นิ้วกำเป็นกำปั้น **5) กำปั้น** (1) เป็นการกำมือขวาเป็นกำปั้นแบบหลวม ๆ ทิศทางของกำปั้น (ด้านฝ่ามือ) หันขึ้นด้านบนโดยลักษณะของกำปั้นเป็นกำปั้นแบบเปิด กล่าวคือเป็นการกำนิ้ว และวางนิ้วโป้งบนนิ้วที่กำ

นอกจากนี้ มีการใช้วิธีะในการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ดวงตา** (19) 1.1) การเคลื่อนไหวของดวงตา (19) เป็นการเปิดดวงตามองนิ่ง 1.2) ทิศทางของดวงตา (19) ประกอบด้วย - การมองไปยังใบหน้าของคู่สนทนา (10) - การมองไปยังพื้นที่ว่างเปล่า (8) - การมองไปที่หน้าตักของตัวเอง (1) **2) เปลือกตา** (19) ประกอบด้วย - การเปิดเปลือกตาเต็มที่ (17) - การเปิดเปลือกตาเพียงครึ่งเดียว (1) - การหรี่เปลือกตา (1) **3) ริมฝีปาก** (10) เป็นการขยายริมฝีปากออก **4) มุมปาก** (10) เป็นการยกมุมปากทั้งสองข้างขึ้น **5) คิ้ว** (3) เป็นการยกคิ้วทั้งสองข้างขึ้น

4.1.3 วัจนกรรมการแสดงความปิติยินดี มีเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมดังนี้ - มีเหตุการณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้พูดเกิดขึ้น และส่งผลให้ผู้พูดรู้สึกมีความสุข รื่นเริง ยินดี หรือดีใจ - ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ

แสดงความสุข ความรื่นเริง ความยินดี หรือความดีใจต่อเหตุการณ์ดังกล่าวให้ผู้ฟังรับทราบ โดยคาดหวังให้ผู้ฟังเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง และเกิดอารมณ์และความรู้สึกร่วม (Guiraud et al., 2011, pp. 1036-1037; Maíz-Arévalo, 2017, pp. 13-14) ในงานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการแสดงความรู้สึกทั้งสิ้น 13 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (4)

(4) **Юлия Ахмедова** «Там, я помню, папа приехал. Мы вышли, по-моему, в финал, высшей лиги, и он приехал на эту игру. Это было вообще первый раз в жизни, когда он пришел посмотреть на мой КВН, а я в него играла десять лет. *Я такая вообще там вне себя от счастья.*» **ยูเลีย อาคซเมโดวา** “ในตอนที่ฉันจำได้ว่าพ่อเดินทางมา ตามความคิดของฉันนะ พวกเราออกไปแสดง ในรอบตัดสิน ในเมเจอร์ลีก และเขาเดินทางมาในการแสดงครั้งนี้ มันเป็นครั้งแรกในชีวิตเลย ในตอนที่พ่อมาดูการแสดงของฉันในรายการ KVN ในขณะที่ฉันแสดงมา 10 ปีแล้ว *ฉันแบบว่าดีใจมากเหลือเกิน*” (นาที่ที่ 18:32)

สำหรับลักษณะทางภาษาศาสตร์ของวัจนกรรมการแสดงความรู้สึกทั้งสิ้น มีความหลากหลาย แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏการใช้คำกริยาวิเศษณ์มากที่สุด ซึ่งปรากฏทั้งสิ้นใน 6 ถ้อยคำ เช่น **прекрасно** “ยอดเยี่ยม”, **приятно** “ยินดี”

ในการแสดงความรู้สึกทั้งสิ้น 13 ถ้อยคำ มีการใช้อวัยวะในการแสดงท่าทางประกอบ การใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ศีรษะและลำคอ** (12) ประกอบด้วย - การพยักศีรษะและลำคอลงและขึ้น (5) - การก้มศีรษะและลำคอลง (2) - การเอียงศีรษะและลำคอไปด้านข้างเข้าหาหัวไหล่ (2) - การส่ายศีรษะและลำคอ (2) - การเคลื่อนศีรษะและลำคอไปด้านหน้า (1) **2) ฝ่ามือ** (3) ประกอบด้วย - การยกฝ่ามือทั้งสองข้างขึ้นมา และหงายฝ่ามือทั้งสองข้างขึ้น (1) - การยกฝ่ามือทั้งสองข้างขึ้นมา และคว่ำฝ่ามือทั้งสองข้างลง (1) - การยกฝ่ามือทั้งสองข้างเข้าหากัน (1) **3) ลำตัว** (3) เป็นการโน้มลำตัวเข้าหาคู่สนทนา **4) หัวไหล่** (2) เป็นการยกหัวไหล่ทั้งสองข้างขึ้นและลง **5) มือและแขน** (1) เป็นการนำมือและแขนทั้งสองข้างไปสัมผัสแก้มทั้งสองข้าง โดยสัมผัสแบบทั่วๆ ไป นอกจากนี้ มีการใช้อวัยวะในการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ดวงตา** (13) 1.1) การเคลื่อนไหวของดวงตา (13) เป็นการเปิดดวงตามองนิ่ง 1.2) ทิศทางของดวงตา (13) เป็นการมองไปยังใบหน้าของคู่สนทนา **2) เปลือกตา** (13) เป็นการเปิดเปลือกตาเต็มที่ **3) ริมฝีปาก** (9) เป็นการขยายริมฝีปากออก **4) มุมปาก** (9) เป็นการยกมุมปากทั้งสองข้างขึ้น **5) ช่องปาก** (3) เป็นการอ้าช่องปาก **6) คิ้ว** (3) เป็นการยกคิ้วทั้งสองข้างขึ้น

4.1.4 วัจนกรรมการขอบคุณ มีเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมดังนี้ - ผู้ฟังได้กระทำเหตุการณ์ต่อผู้พูด การกระทำดังกล่าวของผู้ฟังส่งผลต่อผู้พูด จนทำให้ผู้พูดเกิดความรู้สึกขอบคุณ ซาบซึ้งใจ หรือสำนึกในบุญคุณ - ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกขอบคุณ ซาบซึ้งใจ หรือสำนึกในบุญคุณต่อผู้ฟัง เพื่อต้องการสร้างความเป็นมิตรทางสังคม และทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์และความรู้สึกในเชิงบวก (Norrick, 1978, p. 285 อ้างถึงใน Ronan, 2015, p. 29; Guiraud et al., 2011, pp. 1036-1037) ในงานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการขอบคุณทั้งสิ้น 5 ถ้อยคำ ซึ่งมีลักษณะทางภาษาศาสตร์เป็นรูปแบบตายตัว กล่าวคือ ผู้พูดกล่าวออกมาอย่างสั้น ๆ โดยใช้คำอนุภาค **Спасибо** “ขอบคุณ” ทั้งใน 5 ถ้อยคำดังตัวอย่างที่ (5) ซึ่งผู้พูดรู้สึกขอบคุณที่ผู้ฟังตอบมือต้อนรับในช่วงเปิดรายการ

(5) Радмила Хакова «Спасибо.» ราดมีลา คฮาโควา “ขอบคุณ” (นาทีที่ 02:04)

ในการขอบคุณทั้งสิ้น 5 ถ้อยคำ มีการใช้ไวยากรณ์ในการแสดงท่าทางประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ศีรษะและลำคอ** (4) ประกอบด้วย - การก้มศีรษะและลำคอลง (2) - การพยักศีรษะและลำคอลงและขึ้น (2) **2) ลำตัว** (3) เป็นการโน้มลำตัวเข้าหาคู่สนทนา **3) มือและแขน** (2) ประกอบด้วย - การนำมือและแขนข้างซ้ายระบุไปยังคู่สนทนา (1) - การนำมือและแขนข้างซ้ายไปสัมผัสหน้าอกของตัวเอง (1) นอกจากนี้ มีการใช้ไวยากรณ์ในการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ดวงตา** (5) 1.1) การเคลื่อนไหวของดวงตา (5) ประกอบด้วย - การเปิดดวงตามองนิ่ง (4) - การกะพริบดวงตา (1) 1.2) ทิศทางของดวงตา (5) เป็นการมองไปยังใบหน้าของคู่สนทนา **2) เปลือกตา** (5) ประกอบด้วย - การเปิดเปลือกตาเต็มที่ (3) - การเปิดเปลือกตาเพียงครึ่งเดียว (1) - การกะพริบเปลือกตา (1) **3) ริมฝีปาก** (4) เป็นการขยายริมฝีปากออก **4) มุมปาก** (4) เป็นการยกมุมปากทั้งสองข้างขึ้น

4.1.5 วัจนกรรมการชมเชย มีเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมดังนี้ - ผู้ฟังมีลักษณะเฉพาะประการใดประการหนึ่ง หรือได้กระทำเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง - ผู้พูดประเมินแล้วว่า ลักษณะเฉพาะดังกล่าว หรือการกระทำดังกล่าวของผู้ฟัง เป็นแง่บวก และได้กล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกชอบ ชื่นชม หรือพึงพอใจ ต่อผู้ฟัง เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะดังกล่าว หรือการกระทำดังกล่าว เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์และความรู้สึกในเชิงบวก (Трофимова, 2008, pp. 131-145; Guiraud et al., 2011, p. 1037) ในงานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการชมเชยทั้งสิ้น 4 ถ้อยคำ โดยเป็นการชมเชยทางตรงทั้งหมด ประกอบด้วย การชมเชยต่อความสามารถ 3 ถ้อยคำ และการชมเชยต่อการตั้งคำถามที่น่าสนใจ 1 ถ้อยคำ อนึ่ง ลักษณะทางภาษาศาสตร์ของการชมเชยนั้น มีความหลากหลาย ได้แก่ - การใช้คำกริยาวิเศษณ์ 2 ถ้อยคำ

- การใช้คำนาม 1 ถ้อยคำ - การใช้คำคุณศัพท์ + คำนาม 1 ถ้อยคำ ทั้งนี้ ผู้วิจัยยกตัวอย่างวัจนกรรม
การชมเชยดังตัวอย่างที่ (6) ซึ่งผู้พูดชมเชยต่อความสามารถของผู้ฟัง ในการฝึกซ้อมการแสดง

(6) **Данила Козловский** «Ты же первый раз делаешь. Для первого
раза ты вообще делаешь... *Я бы сказал гениально.*» **ดานีลา คอสลอฟสกี** “เธอเพิ่งทำ
ครั้งแรก สำหรับครั้งแรกนั้น เธอทำได้แบบ... ฉันบอกได้เลยว่าอย่างอัจฉริยะ” (นาทีที่ 40:58)

ในการชมเชยทั้งสิ้น 4 ถ้อยคำ มีการใช้วิธีะในการแสดงท่าทางประกอบการใช้วัจนกรรม
ดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ศีรษะและลำคอ** (3) ประกอบด้วย - การพยักศีรษะและ
ลำคอลงและขึ้น (1) - การส่ายศีรษะและลำคอ (1) - การเคลื่อนศีรษะและลำคอไปด้านหน้า (1)
2) มือและแขน (1) เป็นการนำมือและแขนข้างขวาระบุไปยังบุคคลที่กล่าวชมเชย **3) ลำตัว** (1)
เป็นการโน้มลำตัวเข้าหาคู่สนทนา นอกจากนี้ มีการใช้วิธีะในการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการ
ใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ดวงตา** (4) 1.1) การเคลื่อนไหวของดวงตา (4)
เป็นการเปิดดวงตามองนิ่ง 1.2) ทิศทางของดวงตา (4) ประกอบด้วย - การมองไปยังใบหน้าของคู่
สนทนา (3) - การมองไปยังพื้นที่ว่างเปล่า (1) **2) เปลือกตา** (4) ประกอบด้วย - การเปิดเปลือกตา
เต็มที่ (3) - การหรี่เปลือกตา (1) **3) ริมฝีปาก** (4) เป็นการขยายริมฝีปากออก **4) มุมปาก** (4) เป็นการ
ยกมุมปากทั้งสองข้างขึ้น **5) คิ้ว** (2) เป็นการยกคิ้วทั้งสองข้างขึ้น **6) ช่องปาก** (1) เป็นการอ้าช่องปาก

4.1.6 วัจนกรรมการอวยพร มีเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมดังนี้ - ผู้พูดต้องการให้เหตุการณ์
บางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้ฟังเกิดขึ้น เมื่อเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นแล้ว จะส่งผลดีต่อผู้ฟัง - ผู้พูดกล่าว
ถ้อยคำแสดงความรู้สึกเมตตากรุณา หรือความปรารถนาดีด้วยใจจริงต่อผู้ฟัง เกี่ยวกับการเกิดขึ้นของ
เหตุการณ์ดังกล่าว โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์และความรู้สึกในเชิงบวก และเพื่อรักษา
ความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ฟัง (Трофимова, 2008, pp. 72-74) ในงานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการอวยพร
เพียงแค่ 1 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (7) ซึ่งเป็นการอวยพรให้ผู้ฟังมีสุขภาพที่ดี โดยมีลักษณะที่เป็นรูปแบบ
และเป็นธรรมเนียมที่ปฏิบัติกันมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Трофимова (2008)

(7) **Юлия Ахмедова** «Дай Бог тебе здоровья, счастья, не болеть.»

ยูเลีย อาคซเมโดวา “ขอให้พระเจ้าคุ้มครองเธอเรื่องสุขภาพ สุขภาพ ไม่เจ็บป่วย” (นาทีที่
01:10:38)

ในการอวยพรทั้งสิ้น 1 ถ้อยคำ มีการใช้วิธีะในการแสดงท่าทางประกอบการใช้วัจนกรรม
ดังกล่าว ดังนี้ **1) มือและแขน** เป็นการนำมือและแขนข้างขวาระบุไปยังคู่สนทนา **2) ศีรษะและลำคอ**
เป็นการก้มศีรษะและลำคอลง **3) ลำตัว** เป็นการโน้มลำตัวเข้าหาคู่สนทนา นอกจากนี้ มีการใช้วิธีะ

ในการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว ดังนี้ **1) ดวงตา** 1.1) การเคลื่อนไหวของดวงตา เป็นการเปิดดวงตามองนิ่ง 1.2) ทิศทางของดวงตา เป็นการมองไปยังใบหน้าของคู่สนทนา **2) เปลือกตา** เป็นการเปิดเปลือกตาเต็มที่ **3) ริมฝีปาก** เป็นการขยายริมฝีปากออก **4) มุมปาก** เป็นการยกมุมปากทั้งสองข้างขึ้น

4.1.7 วัจนกรรมการทักทาย มีเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมดังนี้ - ผู้พูดได้เจอกับผู้ฟัง และรู้สึกยินดีต่อการที่ได้เจอผู้ฟัง - ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกยินดีที่ได้เจอผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์และความรู้สึกในเชิงบวก และเพื่อสร้างความเป็นมิตรกับผู้ฟัง (Maíz-Arévalo, 2017, pp. 18-19) ในงานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการทักทายเพียงแค่ 1 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (8) โดยใช้คำว่า **Здравствуйте** ซึ่งเป็นรูปย่อของคำอุทาน **Здравствуй**

(8) **Алексей Поляринов «Здравствуйте.»** อเล็กเซย์ โปเลียรีนอฟ “สวัสดี” (นาฬิกาที่ 02:42)

ในการทักทายทั้งสิ้น 1 ถ้อยคำ มีการใช้อวัยวะในการแสดงท่าทางประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าวเพียงอย่างเดียว ได้แก่ **มือและแขน** โดยเป็นการนำมือและแขนทั้งสองข้างออกจากร่างกาย นอกจากนี้ มีการใช้อวัยวะในการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว ดังนี้ **1) ดวงตา** 1.1) การเคลื่อนไหวของดวงตา เป็นการเปิดดวงตามองนิ่ง 1.2) ทิศทางของดวงตา เป็นการมองไปยังใบหน้าของคู่สนทนา **2) เปลือกตา** เป็นการเปิดเปลือกตาเต็มที่ **3) ริมฝีปาก** เป็นการขยายริมฝีปากออก **4) มุมปาก** เป็นการยกมุมปากทั้งสองข้างขึ้น **5) คิ้ว** เป็นการยกคิ้วทั้งสองข้างขึ้น

4.2 วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงอารมณ์และความรู้สึกด้านลบ

4.2.1 วัจนกรรมการแสดงความรู้สึกเศร้าโศก มีเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมดังนี้ - มีเหตุการณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้พูดเกิดขึ้น และส่งผลให้ผู้พูดรู้สึกเป็นทุกข์ เศร้าใจ หรือเสียใจ - ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึก ความทุกข์ ความเศร้า หรือความเสียใจ เกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าวให้ผู้ฟังรับทราบ โดยคาดหวังให้ผู้ฟังเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง หรือเกิดความเห็นอกเห็นใจ (Norick, 1978, pp. 288-289 อ้างถึงใน Ronan, 2015, p. 29; Guiraud et al., 2011, p. 1036) ในงานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการแสดงความรู้สึกเศร้าโศกทั้งสิ้น 22 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (9) ซึ่งผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึก ทุกข์ทรมานเกี่ยวกับการทำงานของผู้พูดในขณะนั้น

(9) **Анна Ривина «Я безумно устала от технической работы, я безумно устала быть автоответчиком, который страдает разговаривать, я безумно устала все время решать экстренные какие-то**

вопросы.» **อันนา รีวีน** “ฉันเหนื่อยมากจากงานด้านเทคนิค ฉันเหนื่อยมากจากการเป็นคนตอบคำถามทางโทรศัพท์ที่ทุกซ์ธรรมดาในการพูดคุย ฉันเหนื่อยมากที่ต้องแก้ปัญหาเร่งด่วนอะไรสักอย่างตลอดเวลา” (นาทีที่ 50:51)

อนึ่ง ลักษณะทางภาษาศาสตร์ของการแสดงความรู้สึกมีความหลากหลาย แต่อย่างไรก็ตามปรากฏการใช้คำกริยาวิเศษณ์ หรือคำบ่งบอกสภาวะมากที่สุด ซึ่งพบทั้งสิ้นใน 6 ถ้อยคำ เช่น **плохо** “รู้สึกแย่”, **больно** “รู้สึกเจ็บปวด”

ในการแสดงความรู้สึกทั้งสิ้น 22 ถ้อยคำ มีการใช้วิธีะในการแสดงท่าทางประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ศีรษะและลำคอ** (13) ประกอบด้วย - การก้มศีรษะและลำคอลง (6) - การพยักศีรษะและลำคอลงและขึ้น (4) - การส่ายศีรษะและลำคอ (1) - การก้มศีรษะและลำคอลง และส่ายศีรษะและลำคอ (1) - การเคลื่อนศีรษะและลำคอไปด้านหน้า (1) **2) มือและแขน** (5) ประกอบด้วย - การนำมือและแขนทั้งสองข้างออกจากร่างกาย (2) - การนำมือและแขนข้างขวาออกจากร่างกาย (2) - การนำมือและแขนข้างขวาไปสัมผัสขมับเป็นเวลานาน (1) **3) หัวไหล่** (2) เป็นการยกหัวไหล่ทั้งสองข้างขึ้นและลงหนึ่งครั้ง **4) ลำตัว** (2) เป็นการโน้มลำตัวเข้าหาคู่สนทนา นอกจากนี้ มีการใช้วิธีะในการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ดวงตา** (22) 1.1) การเคลื่อนไหวของดวงตา (22) ประกอบด้วย - การเปิดดวงตามองนิ่ง (19) - การกะพริบดวงตา (1) - การกลอกดวงตาไปด้านซ้าย-ขวา ขึ้น-ลง (1) - การกลอกดวงตาขึ้นด้านบน (1) 1.2) ทิศทางของดวงตา (22) ประกอบด้วย - การมองไปยังใบหน้าของคู่สนทนา (13) - การมองไปยังพื้นที่ว่างเปล่า (7) - การมองไปด้านซ้ายด้านขวา และมองขึ้นลง (1) - การมองขึ้นด้านบน (1) **2) เปลือกตา** (22) ประกอบด้วย - การเปิดเปลือกตาเต็มที่ (20) - การหรี่เปลือกตา (1) - การกะพริบเปลือกตา (1) **3) ริมฝีปาก** (12) เป็นการขยายริมฝีปากออก **4) มุมปาก** (12) เป็นการกดมุมปากทั้งสองข้างลง **5) คิ้ว** (7) ประกอบด้วย - การยกคิ้วทั้งสองข้างขึ้น (5) - การกดคิ้วทั้งสองข้างลง (2) **6) ช่องปาก** (2) เป็นการอ้าช่องปาก **7) ฟัน** (1) เป็นการใช้ฟันกัดริมฝีปากล่าง

4.2.2 วัจนกรรมการแสดงความรู้สึกไม่ชอบ จากการศึกษาความหมายของคำว่า dislike “ไม่ชอบ” จากพจนานุกรม Collins Dictionary (2007) แบบออนไลน์ ผู้วิจัยสรุปเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมดังกล่าวได้ดังนี้ - มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้พูด - ผู้พูดรู้สึกไม่พอใจต่อสิ่งดังกล่าว (ต่อเหตุการณ์ดังกล่าว หรือต่อบุคคล) และกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกไม่ชอบต่อสิ่งดังกล่าว (ต่อเหตุการณ์ดังกล่าว หรือต่อบุคคล) ให้ผู้ฟังรับทราบ โดยคาดหวังให้ผู้ฟังเข้าใจความรู้สึก

ของตนเอง พร้อมทั้งเกิดความรู้สึกร่วม ทั้งนี้ ในงานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการแสดงความรู้สึกไม่ชอบทั้งสิ้น 11 ถ้อยคำ แบ่งเป็น การแสดงความรู้สึกไม่ชอบทางตรง 3 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (10) และการแสดงความรู้สึกไม่ชอบทางอ้อม 8 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (11)

(10) **Андрей Коняев** «Я очень люблю группу “Наутилус” и вообще не люблю Вячеслава Бутусова.» อันเดรย์ โคนีเยฟ “ผมชอบวงดนตรี “นาอูตึลึส” มากและไม่ชอบเวียเชสลาฟ บุตูซอฟ เอาเสียเลย” (นาที่ที่ 00:26)

(11) **Алексей Поляринов** «Это был очень неумный человек. Он совершил невероятно тупые поступки. То есть, он не хотел платить налоги. И он на корабле уплыл от побережья и в море плавал. Потому что море это как бы не территория США, значит там налогов нет.» อเล็กเซย์ โปเลียรีนอฟ “เป็นคนที่ไม่ฉลาดเอามาก ๆ เขาได้กระทำการที่โง่เขลาอย่างน่าเหลือเชื่อ นั่นก็คือ เขาไม่ต้องการจ่ายภาษี และเขาก็เล่นเรือออกไปจากชายฝั่ง และล่องลอยอยู่ในทะเล เพราะทะเลเสมือนว่าไม่ได้เป็นพื้นที่ของสหรัฐอเมริกา หมายความว่าที่นั่นไม่มีภาษี” (นาที่ที่ 51:37)

จากตัวอย่างที่ (11) ผู้พูดรู้สึกไม่พึงพอใจต่อการกระทำของฮับบาร์ด นักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกัน กล่าวคือ เขาต้องการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี โดยการเล่นเรือออกไปในทะเล จากตัวอย่างถ้อยคำดังกล่าว เห็นได้ว่า ไม่ปรากฏคำบ่งชี้การแสดงความรู้สึกไม่ชอบอย่างชัดเจน เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ (10) แต่อย่างไรก็ตาม จากถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวว่า “เป็นคนที่ไม่ฉลาดเอามาก ๆ” นั้น แสดงถึงความรู้สึกไม่พึงพอใจของผู้พูด ต่อการกระทำของฮับบาร์ด ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขวัจนกรรมการแสดงความรู้สึกไม่ชอบดังที่ได้นำเสนอไปก่อนหน้านี้

อนึ่ง ลักษณะทางภาษาศาสตร์ของวัจนกรรมการแสดงความรู้สึกไม่ชอบทางตรงนั้น มีดังนี้ - การใช้คำอนุภาค **не** “ไม่” + คำกริยา **нравиться** “ชอบ” “ถูกใจ” 2 ถ้อยคำ และ - การใช้คำอนุภาค **не** “ไม่” + คำกริยา **любить** “รัก” “ชอบ” 1 ถ้อยคำ

ในการแสดงความรู้สึกไม่ชอบทั้งสิ้น 11 ถ้อยคำ มีการใช่วิธีในการแสดงท่าทางประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ศีรษะและลำคอ** (6) ประกอบด้วย - การพยักศีรษะและลำคอลงและขึ้น (3) - การส่ายศีรษะและลำคอ (2) - การก้มศีรษะและลำคอลง (1) **2) มือและแขน** (2) ประกอบด้วย - การนำมือและแขนข้างซ้ายออกจากร่างกาย (1) - การนำมือและแขนทั้งสองข้างออกจากร่างกาย และเคาะมือและแขนทั้งสองข้างลงบนอากาศ (1) **3) ลำตัว** (2) ประกอบด้วย - การโน้มลำตัวเข้าหาคู่สนทนา (1) - การเอนลำตัวออกจากคู่สนทนา (1) **4) ฝ่ามือ** (1)

เป็นการหงายฝ่ามือทั้งสองข้างขึ้น **5) กำปั้น** (1) เป็นการยกกำปั้นด้านซ้ายมือขึ้น และหันกำปั้น (ด้านฝ่ามือ) เข้าหาตัวเอง โดยมีลักษณะเป็นกำปั้นแบบเปิด

นอกจากนี้ มีการใช้อวัยวะในการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ดวงตา** (11) 1.1) การเคลื่อนไหวของดวงตา (11) เป็นการเปิดดวงตามองนิ่ง 1.2) ทิศทางของดวงตา (11) ประกอบด้วย - การมองไปยังใบหน้าของคู่สนทนา (9) - การมองไปยังพื้นที่ว่างเปล่า (2) **2) เปลือกตา** (11) เป็นการเปิดเปลือกตาเต็มที่ **3) ริมฝีปาก** (6) เป็นการขยายริมฝีปากออก **4) มุมปาก** (6) ประกอบด้วย - การกดมุมปากทั้งสองข้างลง (5) - การยกมุมปากทั้งสองข้างขึ้น (1) **5) คิ้ว** (2) เป็นการยกคิ้วทั้งสองข้างขึ้น

4.2.3 วัจนกรรมการแสดงความรู้สึกไม่เห็นด้วย มีเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมดังนี้ - ผู้พูดได้รับความคิด หรือข้อเสนอใดข้อเสนอหนึ่งจากผู้ฟัง - ความคิด หรือข้อเสนอดังกล่าวไม่สอดคล้องกับความคิดในอุดมคติของผู้พูด ทำให้ผู้พูดเกิดความรู้สึกไม่เห็นด้วย หรือไม่พึงพอใจต่อความคิด หรือข้อเสนอดังกล่าว - ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกไม่เห็นด้วย หรือไม่พึงพอใจ เกี่ยวกับความคิด หรือข้อเสนอดังกล่าวต่อผู้ฟัง (Guiraud et al., 2011, p. 1036; Ronan, 2015, pp. 35-36) ในงานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการแสดงความรู้สึกไม่เห็นด้วยทั้งสิ้น 10 ถ้อยคำ ประกอบด้วย การแสดงความรู้สึกไม่เห็นด้วยทางตรง 8 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (12) และการแสดงความรู้สึกไม่เห็นด้วยทางอ้อม 2 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (13)

(12) **Ирина Шихман** «С прошлого года в фонде “Насилию.нет” много новостей, по-моему. Когда последний день был спокойным в офисе?» **Анна Ривина** «Ну, я вообще не думаю, что мы преспокойный офис. И даже если нам не принесут проблемы, мы их сами найдем. Вообще спокойствие - это не про нас.»

อีรีนา ชิคฮมาน “ตามความเห็นของฉัน ตั้งแต่ปีที่แล้วที่มูลนิธิ “Насилию.нет” มีข่าวต่าง ๆ มากมาย วันล่าสุดที่สำนักงานเงียบเกิดขึ้นเมื่อไหร่” **อันนา ริวีน** “อืม ฉันไม่คิดว่าพวกเราเป็นสำนักงานที่เงียบเลย และถึงแม้ว่า หากไม่มีใครนำปัญหามาให้พวกเรา พวกเราก็จะหามันกันเอง ความเงียบสงบ มันไม่ใช่ตัวตนของเราเลย” (นาทีที่ 21:43)

(13) **Ирина Шихман** «А если человек долго отказывается от социальных сетей. Значит ли, что он перестает быть современным?» **Андрей Коняев** «Я боюсь, что это означает, что мы будем сложнее общаться. Потому что люди просто там.»

อิรินา ซิคฮมาน “หากมีคนตัดขาดจากเครือข่ายสังคมเป็นเวลานาน แสดงว่าเขาหยุดเป็นคนทันต่อเหตุการณ์หรือไม่” **อันเดรย์ โคเนียเยฟ** “ฉันเกรงว่า มันหมายความว่า พวกเราจะติดต่อสื่อสารกันยากขึ้น เพราะว่าผู้คนต่างก็ไปอยู่ในนั้น” (นาทิตี 43:54)

จากตัวอย่างที่ (13) ผู้พูดรู้สึกไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้ฟังที่กล่าวว่า คนที่ตัดขาดจากเครือข่ายสังคมเป็นเวลานาน จะเป็นคนที่ไม่ทันต่อเหตุการณ์ โดยผู้พูดมีความเห็นว่า คนที่ตัดขาดจากเครือข่ายสังคมเป็นเวลานานนั้น ไม่ได้เป็นคนที่ไม่ทันต่อเหตุการณ์ แต่จะติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นลำบาก ผู้พูดจึงได้แสดงวัจนกรรมการแสดงความไม่เห็นด้วยทางอ้อมต่อผู้ฟัง เกี่ยวกับความคิดเห็นดังกล่าว โดยไม่ได้ปรากฏคำบ่งชี้การแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างชัดเจน เช่น คำอนุภาค не “ไม่” “ไม่ใช่” เหมือนกับวัจนกรรมการแสดงความไม่เห็นด้วยทางตรง

อนึ่ง ในการแสดงความไม่เห็นด้วยทางตรงปรากฏลักษณะทางภาษาศาสตร์ดังนี้ - การใช้คำอนุภาค нет “ไม่” 5 ถ้อยคำ - การใช้ถ้อยคำ Я не считаю (думаю), что... “ฉันไม่คิดว่า...” 2 ถ้อยคำ - การใช้ถ้อยคำ Я готов поспорить “ฉันพร้อมโต้เถียง” 1 ถ้อยคำ

ในการแสดงความไม่เห็นด้วยทั้งสิ้น 10 ถ้อยคำ มีการใช้อวัยวะในการแสดงท่าทางประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ศีรษะและลำคอ** (8) ประกอบด้วย - การส่ายศีรษะและลำคอ (4) - การก้มศีรษะและลำคอลง (2) - การเอียงศีรษะและลำคอไปด้านข้างเข้าหาหัวไหล่ (1) - การเอียงศีรษะและลำคอไปด้านข้างเข้าหาหัวไหล่ซ้าย-ขวา (1) **2) มือ** (2) ประกอบด้วย - การโบกมือขวาไปมา (1) - การบีบมือซ้าย (1) **3) ฝ่ามือ** (2) ประกอบด้วย - การยกฝ่ามือขวาขึ้น และหันออกจากลำตัว (1) - การหงายฝ่ามือขวาขึ้น (1) นอกจากนี้ มีการใช้อวัยวะในการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ดวงตา** (10) 1.1) การเคลื่อนไหวของดวงตา (10) ประกอบด้วย - การเปิดดวงตามองนิ่ง (9) - การกลอกดวงตาขึ้นด้านบน (1) 1.2) ทิศทางของดวงตา (10) ประกอบด้วย - การมองไปยังใบหน้าของคู่สนทนา (8) - การมองไปยังพื้นที่ว่างเปล่า (1) - การมองขึ้นด้านบน (1) **2) เปลือกตา** (10) เป็นการเปิดเปลือกตาเต็มที่ **3) คิ้ว** (2) เป็นการกอดคิ้วทั้งสองข้างลง

4.2.4 วัจนกรรมการแสดงความรู้สึกกังวล จากการศึกษาความหมายของคำว่า concern “ความกังวล” จากพจนานุกรม Collins Dictionary (2007) แบบออนไลน์ ผู้วิจัยสรุปเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมดังกล่าวได้ดังนี้ - มีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นแล้ว (กำลังเกิด หรือจะเกิด) ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ผู้พูดรู้สึกกังวล เป็นห่วง หรือกลัว - ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกกังวล เป็นห่วง หรือกลัว เกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าวให้ผู้ฟังรับทราบ โดยคาดหวังให้ผู้ฟังเข้าใจ

ความรู้สึกของตนเอง และเกิดความรู้สึกร่วม อนึ่ง ในงานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการแสดงความรู้สึกกังวลทั้งสิ้น 4 ถ้อยคำ ประกอบด้วย การแสดงความรู้สึกกังวลทางตรง 3 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (14) และ การแสดงความรู้สึกกังวลทางอ้อม 1 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (15)

(14) **Анна Ривина** «Я очень переживаю из-за того, что во время карантина я набрала лишний вес и не могу себя привести в порядок.» **อันนา ริวี่นา** “ฉันกังวลมาก เนื่องจากในระยะเวลาการกักตัวฉันมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น และฉันไม่สามารถทำตัวเองให้กลับเป็นปกติได้” (นาทีที่ 01:28)

(15) **Илья Яблоков** «Иногда теории заговора могут привести к очень неприятным последствиям, человек сходит с ума и начинает убивать.»

อิลียา ยาโบลคอฟ “บางครั้งทฤษฎีสมคบคิดสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ที่น่าพ้อใจอย่างยิ่ง มนุษย์เกิดอาการคลั่งและเริ่มเข่นฆ่า” (นาทีที่ 03:27)

จากตัวอย่างที่ (15) ผู้พูดรู้สึกกังวลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ผู้พูดไม่ได้กล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกกังวล โดยใช้คำบ่งชี้การแสดงความรู้สึกกังวลอย่างชัดเจน เหมือนกับตัวอย่างที่ (14) แต่ผู้พูดได้กล่าวถึงผลลัพธ์ในแง่ลบที่จะตามมาของคนที่ไม่เชื่อในทฤษฎีสมคบคิดโดยการไตร่ตรอง ซึ่งผู้วิจัยตีความได้ว่า ผู้พูดมีเจตนาแสดงความรู้สึกกังวลต่อเรื่องดังกล่าว

สำหรับลักษณะทางภาษาศาสตร์ของวัจนกรรมการแสดงความรู้สึกกังวลทางตรงนั้น ปรากฏการใช้คำกริยาบ่งชี้ความรู้สึกกังวลทั้งใน 3 ถ้อยคำ ได้แก่ - คำกริยา **переживать** “กังวล” ใน 2 ถ้อยคำ - คำกริยา **бояться** “กลัว” ใน 1 ถ้อยคำ

ในการแสดงความรู้สึกกังวลทั้งสิ้น 4 ถ้อยคำ มีการใช้อวัยวะในการแสดงท่าทางประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว ได้แก่ **ศีรษะและลำคอ** (3) ประกอบด้วย - การพยักศีรษะและลำคอลงและขึ้น (2) - การเอียงศีรษะและลำคอไปด้านข้างเข้าหาหัวไหล่ขวาและพยักศีรษะและลำคอลงและขึ้น (1) นอกจากนี้ มีการใช้อวัยวะในการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ **1) ดวงตา** (4) 1.1) การเคลื่อนไหวของดวงตา (4) ประกอบด้วย - การเปิดดวงตามองนิ่ง (2) - การกลอกดวงตาขึ้นด้านบน (1) - การถลนดวงตาออกมา (1) 1.2) ทิศทางของดวงตา (4) ประกอบด้วย - การมองไปยังใบหน้าของคู่สนทนา (2) - การมองไปยังด้านบน (1) - การมองไปยังพื้นกว้างเปล่า (1) **2) เปลือกตา** (4) เป็นการเปิดเปลือกตาเต็มที่ **3) ริมฝีปาก** (3) เป็นการขยายริมฝีปากออก **4) มุมปาก** (3) เป็นการกดมุมปากทั้งสองข้างลง **5) คิ้ว** (1) เป็นการยกคิ้วทั้งสองข้างขึ้น

4.2.5 วัจนกรรมการขอโทษ มีเงื่อนไขการเกิดวัจนกรรมดังนี้ - ผู้พูดได้กระทำเหตุการณ์ซึ่งทำให้ผู้ฟังเกิดความเสียหาย - ผู้พูดและผู้ฟังทราบถึงเหตุการณ์ดังกล่าว - ผู้พูดรู้สึกเสียใจ และรู้สึกสำนึกผิด รวมทั้งต้องการรักษาความสัมพันธ์ที่มีมาก่อนหน้ากับผู้ฟัง - ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดง การขอโทษเพื่อปลอบใจผู้ฟัง และไม่ต้องการให้ผู้ฟังรู้สึกขุ่นเคืองใจ รวมทั้งต้องการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ฟัง (Norrick, 1978, p. 284 อ้างถึงใน Ronan, 2015, p. 29; Трофимова, 2008, pp. 36-37; Guiraud et al., 2011, p. 1037) ในงานวิจัยเรื่องนี้ ปรากฏการขอโทษเพียงแค่ 1 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างที่ (16) ซึ่งผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงการขอโทษออกไป ก่อนที่จะยกตัวอย่างการกระทำที่ไม่เหมาะสมของนางแบบ โดยใช้คำกริยา Простить “ให้อภัย” ในรูปประโยคแสดงการขอร้อง

(16) **Мария Миногарова «Простите меня.»** มาริยา มีโนกาโรวา “ฉันขออภัย” (นาที่ที่ 03:33)

ในการขอโทษทั้งสิ้น 1 ถ้อยคำ มีการใช้อวัยวะในการแสดงท่าทางประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าวเพียงอย่างเดียว ได้แก่ **ศีรษะและลำคอ** เป็นการก้มศีรษะและลำคอลง นอกจากนี้ มีการใช้อวัยวะในการแสดงออกทางสีหน้าประกอบการใช้วัจนกรรมดังกล่าว ดังนี้ **1) ดวงตา** 1.1) การเคลื่อนไหวของดวงตา เป็นการเปิดดวงตามองนิ่ง 1.2) ทิศทางของดวงตา เป็นการมองไปยังพื้นที่ว่างเปล่า **2) เปลือกตา** เป็นการเปิดเปลือกตาเต็มที่ **3) ริมฝีปาก** เป็นการขยายริมฝีปากออก **4) มุมปาก** เป็นการกดมุมปากทั้งสองข้างลง

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

5.1 สรุปและอภิปรายผลการศึกษากิจการจำแนกประเภทวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ แกรับเชิญใช้ในรายการสัมภาษณ์ **А поговорить?**

ในงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยพบวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกทั้งสิ้น 111 ถ้อยคำ จำแนกออกเป็น 12 ประเภท เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) การแสดงความรู้สึกเศร้าโศก 2) การแสดงความเห็นด้วย 3) การแสดงความรู้สึกชอบ 4) การแสดงความรู้สึกไม่ดี 5) การแสดงความรู้สึกไม่ชอบ 6) การแสดง ความไม่เห็นด้วย 7) การขอบคุณ 8) การชมเชย 9) การแสดงความรู้สึกกังวล 10) การอวยพร 11) การทักทาย และ 12) การขอโทษ ทั้งนี้ ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดง อารมณ์และรู้สึกด้านบวก มากกว่าด้านลบ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานโพลีแอนนา (Pollyanna hypothesis) ของ Boucher & Osgood (1969) ที่กล่าวว่า ในการสนทนานั้น มนุษย์โดยทั่วไป มีแนวโน้มที่จะใช้ถ้อยคำในแง่บวกบ่อยกว่า และหลากหลายกว่าการใช้ถ้อยคำในแง่ลบ (Boucher

& Osgood, 1969, pp. 1-8) ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในการสนทนาแบบออกอากาศ ชาวรัสเซียมีแนวโน้มในการแสดงอารมณ์และความรู้สึกด้านบวก มากกว่าการแสดงอารมณ์และความรู้สึกด้านลบ นอกจากนี้ ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดเป็นหลัก (69 ถ้อยคำ) มากกว่าการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟังเป็นหลัก (42 ถ้อยคำ) ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในการสนทนาแบบออกอากาศ ชาวรัสเซียมีแนวโน้มในการแสดงอารมณ์และความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งตนเองได้ประสบ ให้ผู้อื่นได้รับทราบโดยตรงไปตรงมา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงอารมณ์และความรู้สึกที่ตรงกันข้ามกัน 4 คู่ ได้แก่ 1) การแสดงความเห็นด้วย และการแสดงความไม่เห็นด้วย 2) การแสดงความปิติยินดี และการแสดงความเศร้าโศก 3) การแสดงความรู้สึกชอบ และการแสดงความรู้สึกไม่ชอบ 4) การขอบคุณ และการขอโทษ เป็นที่น่าสังเกตว่า ในวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกทั้ง 4 คู่ นั้น มีการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงอารมณ์และความรู้สึกด้านบวก มากกว่าด้านลบ ยกเว้นในคู่ที่ 2) ที่ปรากฏการแสดงความรู้สึกเศร้าโศก มากกว่าการแสดงความรู้สึกปิติยินดี ทั้งนี้ การแสดงความรู้สึกเศร้าโศกยังเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดใช้มากที่สุดอีกด้วย จากประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ชาวรัสเซียมีแนวโน้มในการเปิดเผยความทุกข์ หรือความเศร้าของตนเอง ต่อหน้าสาธารณชนอย่างตรงไปตรงมา

อนึ่ง การแสดงความเห็นด้วย และการแสดงความไม่เห็นด้วยในงานวิจัยเรื่องนี้ ชาวรัสเซียกล่าวออกมาอย่างสั้น ๆ ชัดเจน และตรงไปตรงมา โดยปรากฏการแสดงความคิดเห็นด้วยมากกว่าการแสดงความไม่เห็นด้วยถึง 2 เท่า ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Brown & Levinson (1987) ที่กล่าวว่า การแสดงความเห็นด้วยและความสุภาพเป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติโดยทั่วไปในการสื่อสารของมนุษย์ (Brown & Levinson, 1987 อ้างถึงใน Ronan, 2015, p. 36) สำหรับการแสดงความรู้สึกชอบ และการแสดงความรู้สึกไม่ชอบนั้น ต่างก็ปรากฏการใช้กลวิธีทางภาษาแบบตรงและแบบอ้อม แต่อย่างไรก็ตาม ในการแสดงความรู้สึกไม่ชอบ มีการใช้กลวิธีทางภาษาแบบอ้อม มากกว่าแบบตรง เกือบสามเท่า ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในการกล่าวถ้อยคำแสดงความรู้สึกไม่ชอบต่อหน้าสาธารณชนนั้น ชาวรัสเซียมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงการใช้กลวิธีทางภาษาแบบตรง

ยิ่งไปกว่านั้น ไม่ปรากฏการใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงอารมณ์และความรู้สึกที่ตรงกันข้ามกับการชมเชย การอวยพร การทักทาย และการแสดงความรู้สึกกังวล

หากพิจารณาจากทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปก่อนหน้านี้ วัจนกรรมการตำหนิ เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงอารมณ์และความรู้สึกที่ตรงกันข้ามกับวัจนกรรมการชมเชย แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏการใช้วัจนกรรมการตำหนิในงานวิจัยเรื่องนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ronan (2015) ซึ่งศึกษาวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกในภาษาอังกฤษ ในการสนทนาแบบออกอากาศด้วยเช่นกัน ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในการสนทนาต่อหน้าสาธารณชนนั้น ชาวรัสเซียมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงการกล่าวถ้อยคำตำหนิต่อคู่สนทนา

5.2 สรุปและอภิปรายผลการศึกษากการแสดงท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าที่เขารับเชิญใช้ประกอบการแสดงวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกประเภทต่าง ๆ ในรายการสัมภาษณ์

А поговорить?

ในการแสดงท่าทาง มีการใช้อวัยวะเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ศีรษะและลำคอ** ปรากฏใน 84 ถ้อยคำ สามารถใช้ศีรษะและลำคอเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำของผู้พูดในการแสดงอารมณ์และความรู้สึกทุกอารมณ์และความรู้สึกในงานวิจัยเรื่องนี้ ยกเว้น การแสดงความรู้สึกยินดีที่ได้พบเจอ (วัจนกรรมการทักทาย) โดยปรากฏทั้งสิ้น 10 รูปแบบ รูปแบบที่พบมากที่สุดสามอันดับแรกคือ การพยักศีรษะและลำคอลงและขึ้น การก้มศีรษะและลำคอลง และการส่ายศีรษะและลำคอ

2) ลำตัว ปรากฏใน 20 ถ้อยคำ สามารถใช้ลำตัวเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำของผู้พูดในการแสดงความรู้สึกเห็นด้วย ความรู้สึกชอบ อารมณ์สุข ความรู้สึกขอบคุณ ความรู้สึกชื่นชม ความรู้สึกปรารถนาดี อารมณ์ทุกข์ และความรู้สึกไม่ชอบ ทั้งนี้ ปรากฏการเอนลำตัวเข้าหาคู่สนทนาใน 19 ถ้อยคำ และการเอนลำตัวออกจากคู่สนทนา ใน 1 ถ้อยคำ โดยปรากฏในการแสดงความรู้สึกไม่ชอบ ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในวัฒนธรรมรัสเซีย การโน้มลำตัวเข้าหาคู่สนทนาสามารถใช้ใน การเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ

3) มือและแขน ปรากฏใน 18 ถ้อยคำ สามารถใช้มือและแขนเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำของผู้พูดในการแสดงความรู้สึกเห็นด้วย ความรู้สึกชอบ อารมณ์สุข ความรู้สึกขอบคุณ ความรู้สึกชื่นชม ความรู้สึกปรารถนาดี ความรู้สึกยินดีต่อการได้พบเจอ อารมณ์ทุกข์ และความรู้สึกไม่ชอบ โดยปรากฏการนำมือและแขนทั้งสองข้างออกจากร่างกายมากที่สุด ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดของ Николаева (1969) ที่กล่าวว่า ในการแสดงท่าทาง ชาวรัสเซียส่วนใหญ่ไม่แสดงท่าทางโดยการใช่มือและแขนทั้งสองข้างพร้อมกัน โดยจะใช่มือและแขนข้างขวาเพียงข้างเดียว (Николаева, 1969 อ้างถึงใน Акишина & Кано, 2015, p. 194) นอกจากนี้ ยังปรากฏการใช่มือและแขนระบุตัวบุคคลใน 3 ถ้อยคำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Акишина & Кано (2015) ที่กล่าวว่า ในการระบุสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ชาวรัสเซียจะใช้มือและแขนระบุแทนการใช้นิ้ว เนื่องจากเป็นการแสดงท่าทางที่สุภาพ (Акишина & Кано, 2015, p. 196) ทั้งนี้ ปรากฏทั้งการใช้มือและแขนข้างขวาและข้างซ้ายในการระบุตัวบุคคล ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในวัฒนธรรมรัสเซียสามารถใช้มือและแขนข้างขวา หรือข้างซ้ายก็ได้ ในการระบุตัวบุคคล 4) **ฝ่ามือ** ปรากฏใน 7 ถ้อยคำ สามารถใช้ฝ่ามือเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำของผู้พูดในการแสดงความรู้สึกเห็นด้วย อารมณ์สุข ความรู้สึกไม่ชอบ และความรู้สึกไม่เห็นด้วย อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้ฝ่ามือมีความหลากหลาย และไม่ซ้ำกัน โดยปรากฏการใช้ฝ่ามือทั้งสองข้างพร้อมกัน ในลักษณะที่เหมือนกัน มากกว่าการใช้ฝ่ามือข้างขวาหรือข้างซ้ายเพียงข้างเดียว 5) **หัวไหล่** ปรากฏใน 4 ถ้อยคำ สามารถใช้หัวไหล่เพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำของผู้พูดในการแสดงอารมณ์สุข และอารมณ์ทุกข์ ซึ่งเป็นอารมณ์ที่ตรงกันข้ามกัน โดยปรากฏเพียงแค่รูปแบบเดียว คือ การยกหัวไหล่ขึ้นและลงเพียงครั้งเดียว 6) **มือ** ปรากฏใน 2 ถ้อยคำ สามารถใช้มือเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำของผู้พูดในการแสดงความรู้สึกไม่เห็นด้วยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น 7) **นิ้วมือ** ปรากฏใน 2 ถ้อยคำ สามารถใช้นิ้วมือเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำของผู้พูดในการแสดงความรู้สึกเห็นด้วย และความรู้สึกชอบ แต่อย่างไรก็ตาม การใช้นิ้วมือปรากฏน้อยมาก ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดของ Акишина & Кано (2015) ที่กล่าวว่า นิ้วมือเป็นอวัยวะที่ชาวรัสเซียใช้เยอะที่สุดในการแสดงท่าทาง (Акишина & Кано, 2015, p. 197) 8) **กำปั้น** ปรากฏใน 2 ถ้อยคำ สามารถใช้กำปั้นเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำของผู้พูดในการแสดงความรู้สึกชอบ และความรู้สึกไม่ชอบ อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่า ในแนวคิดของ Акишина & Кано (2015) นั้น กำปั้นเป็นสัญลักษณ์ของการแสดงอารมณ์และความรู้สึกเชิงลบ เช่น การคุกคามขู่เข็ญ ความโกรธ (Акишина & Кано, 2015, p. 198) แต่ในงานวิจัยเรื่องนี้ กลับพบการใช้กำปั้นประกอบการกล่าวถ้อยคำแสดงอารมณ์และความรู้สึกเชิงบวกด้วย ได้แก่ ความรู้สึกชอบ นอกจากนี้ การใช้กำปั้นเป็นการใช้กำปั้นแบบเปิดทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Акишина & Кано (2015) ที่กล่าวว่า ในวัฒนธรรมรัสเซีย การแสดงท่าทางโดยการใช้กำปั้น เป็นการใช้กำปั้นแบบเปิดทั้งสิ้น (Акишина & Кано, 2015, p. 198)

ถึงแม้ว่า Акишина & Кано (2015) นั้น กล่าวว่า สามารถใช้นิ้วมือกร่วมกับลำตัวและหัวไหล่ ในการแสดงท่าทางเพื่อบ่งบอกสภาวะภายในจิตใจของมนุษย์ รวมทั้งสามารถใช้ขาและเท้า ในการแสดงท่าทางเพื่อบ่งบอกสภาวะทางอารมณ์ของมนุษย์ได้ (Акишина & Кано, 2015, pp. 199-200) แต่

อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยเรื่องนี้ ไม่ปรากฏการใช้หน้าอก และขาและเท้า ในการแสดงท่าทางเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำของผู้พูด ในการแสดงอารมณ์และความรู้สึก

ในการแสดงออกทางสีหน้า มีการใช้อวัยวะเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ **1) ดวงตาและเปลือกตา** ปรากฏทั้งใน 111 ถ้อยคำ สามารถใช้ดวงตาและเปลือกตาเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำ ถ้อยคำในการแสดงอารมณ์และความรู้สึกทุกอารมณ์และความรู้สึกที่ผู้วิจัยพบในงานวิจัยเรื่องนี้ สำหรับทิศทางของดวงตาผู้พูดนั้น ปรากฏการมองไปยังใบหน้าของคู่สนทนามากที่สุด และจากการวิเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่า ชาวรัสเซียมีแนวโน้มในการมองใบหน้าของคู่สนทนาในขณะที่กล่าวถ้อยคำแสดง อารมณ์และความรู้สึกด้านบวก มากกว่าด้านลบ สำหรับการเคลื่อนไหวของดวงตานั้น พบว่า ในขณะที่ชาวรัสเซียกล่าวถ้อยคำแสดงอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ชาวรัสเซียมีแนวโน้มในการเปิด ดวงตามอง โดยดวงตาหยุดนิ่ง มากกว่าเคลื่อนไหวดวงตาไปมา สำหรับการใช้เปลือกตานั้น มีการเปิด เปลือกตาเต็มที่มากที่สุด ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ชาวรัสเซียมีแนวโน้มในการเปิดเปลือกตา เต็มที่ ในการแสดงออกทางสีหน้าเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำในการแสดงอารมณ์และ ความรู้สึก มากกว่าการใช้เปลือกตาในการแสดงออกทางสีหน้าในรูปแบบอื่น ๆ **2) มุมปากและริม ฝีปาก** ปรากฏทั้งสิ้นใน 54 ถ้อยคำ สามารถใช้มุมปากและริมฝีปากเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำ ถ้อยคำในการแสดงความรู้สึกเห็นด้วย ความรู้สึกชอบ อารมณ์สุข ความรู้สึกขอบคุณ ความรู้สึกชื่นชม ความรู้สึกปรารถนาดี ความรู้สึกยินดีต่อการได้พบเจอ อารมณ์ทุกข์ ความรู้สึกไม่ชอบ ความรู้สึกกังวล และความรู้สึกสำนึกผิด โดยปรากฏเพียง 2 รูปแบบ คือ การขยายริมฝีปากออกและยกมุมปากทั้งสองข้างขึ้น และการขยายริมฝีปากออกและกดมุมปากทั้งสองข้างลง จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า ในขณะที่ กล่าวถ้อยคำบ่งบอกอารมณ์และความรู้สึกด้านบวก ชาวรัสเซียมีแนวโน้มในการขยายริมฝีปากออก และยกมุมปากทั้งสองข้างขึ้น ในทางตรงกันข้าม ในขณะที่กล่าวถ้อยคำบ่งบอกอารมณ์และความรู้สึก ด้านลบ ชาวรัสเซียมีแนวโน้มในการขยายริมฝีปากออกและกดมุมปากทั้งสองข้างลง **3) คิ้ว** ปรากฏ ใน 26 ถ้อยคำ สามารถใช้คิ้วเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำในการแสดงความรู้สึกเห็นด้วย ความรู้สึก ชอบ อารมณ์สุข ความรู้สึกชื่นชม ความรู้สึกยินดีต่อการได้พบเจอ อารมณ์ทุกข์ ความรู้สึกไม่ชอบ ความรู้สึกไม่เห็นด้วย และความรู้สึกกังวล โดยปรากฏเพียง 2 รูปแบบ คือ การยกคิ้วทั้งสองข้างขึ้น และการกดคิ้วทั้งสองข้างลง ทั้งนี้ การแสดงออกทางสีหน้าทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าว ปรากฏทั้งในวัจนกร มกลุ่มแสดงความรู้สึกที่ผู้พูดแสดงอารมณ์และความรู้สึกด้านบวก และด้านลบ แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในงานวิจัยเรื่องนี้ มีบางประเด็นที่ขัดแย้งกับแนวทางการแสดงออกทางสีหน้าของ

Акишина & Кано (2015) กล่าวคือ ปรากฏการยกคิ้วทั้งสองข้างขึ้น ในขณะที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ แสดงความเศร้าโศก ในขณะที่ Акишина & Кано (2015) กล่าวว่า การกอดคิ้วทั้งสองข้างต่ำลง หมายถึง ความรู้สึกเศร้า (Акишина & Кано, 2015, p. 201) 4) **ช่องปาก** ปรากฏใน 7 ถ้อยคำ ซึ่งมีเพียงรูปแบบเดียว คือ การอ้าช่องปาก ซึ่งสามารถใช้เพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำในการ แสดงความรู้สึกเห็นด้วย อารมณ์สุข ความรู้สึกชื่นชม และอารมณ์ทุกข์ 5) **ฟัน** ปรากฏใน 1 ถ้อยคำ สามารถใช้ฟันเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำในการแสดงอารมณ์ทุกข์เพียงอย่างเดียว โดย เป็นการใช้ฟันกัดริมฝีปากล่าง

นอกจากนี้ ในงานวิจัยเรื่องนี้ไม่พบการใช้ลิ้นและจมูกในการแสดงออกทางสีหน้าเพื่อเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำถ้อยคำในการแสดงอารมณ์และความรู้สึก ประเด็นดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิด ของ Акишина & Кано (2015) ที่กล่าวว่า การใช้ลิ้นในการแสดงออกทางสีหน้าในวัฒนธรรม รัสเซีย นั้น เป็นการกระทำที่ไม่สุภาพ ส่วนการใช้จมูกนั้น มักมีความสัมพันธ์กับการรับกลิ่น (Акишина & Кано, 2015, p. 201)

ผู้วิจัยสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในกระบวนวิชา ภาษาและ วัฒนธรรมรัสเซีย ในหัวข้อ “การสื่อสารเชิงอวัจนภาษา” เช่น ผลการวิจัยเรื่องการใช้มือและแขนของ ชาวรัสเซียในการเสริม ยืนยัน หรือเน้นย้ำการกล่าวถ้อยคำแสดงอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งขัดแย้งกับ แนวคิดของ Николаева (1969) ฯลฯ นอกจากนี้ ผู้วิจัยสามารถนำผลการวิจัยเรื่องวัจนกรรมกลุ่ม แสดงความรู้สึก ไปประยุกต์ใช้ในหัวข้อ “พฤติกรรมการสื่อสารของชาวรัสเซีย” ในกระบวนวิชา เดียวกัน เช่น ผลการวิจัยเรื่อง การแสดงความปิติยินดี และการแสดงความสุข ซึ่งบ่งชี้ว่า ชาว รัสเซียแสดงความรู้สึกเศร้าของตนเองต่อหน้าสาธารณชนอย่างเปิดเผย ผลการวิจัยเรื่องการแสดง ความเห็นด้วย และการแสดงความไม่เห็นด้วย ซึ่งบ่งชี้ว่า ชาวรัสเซียมีแนวโน้มในการแสดงความเห็น ด้วย และแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างตรงไปตรงมา โดยเลือกใช้ถ้อยคำที่สั้นและกระชับ ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

- จริยา เสียงเย็น, และสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. (2560). การแปรการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุใน
ภาษาผู้ไทกะป๋อง จังหวัดสกลนคร ประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ
ศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(1), 251-268. ค้นเมื่อ 24 เมษายน 2564, จาก
[https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-
Journal/article/view/85516/68034](https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/85516/68034)
- ภาทิติ ตริสุขกุล. (2551). *หลักนิเทศศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา.
- Boucher, J. & Osgood, C. E. (1969). The Pollyanna hypothesis. *Journal of Verbal
Learning and Verbal Behavior*, 8(1), 1-8. Retrieved October 23, 2022, from
[https://doi.org/10.1016/S0022-5371\(69\)80002-2](https://doi.org/10.1016/S0022-5371(69)80002-2)
- Carretero, M., Maíz-Arévalo, C., & Martínez, M. Á. (2015). An Analysis of Expressive
Speech Acts in Online Task-oriented Interaction by University Students.
Procedia - Social and Behavioral Sciences, 170, 186-190. Retrieved April 12,
2022, from <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.02.051>
- Collins Dictionary. (2007). Definition of concern from the Collins English Dictionary.
Retrieved June 03, 2022, from
<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/concern>
- Collins Dictionary. (2007). Definition of dislike from the Collins English Dictionary.
Retrieved June 05, 2022, from
<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/dislike>

- Guiraud, N., Longin, D., Lorini, E., Pesty, S., & Rivière, J. (2011). The face of emotions: A logical formalization of expressive speech acts. In K. P. Tumer, L. Yolum, L. Sonenberg & P. Stone (Eds.). *Proceedings of the 10th International Conference on Autonomous Agents and Multiagent Systems-Volume 3* (pp. 1031-1038). Richland, SC: International Foundation for Autonomous Agents and Multiagent System. Retrieved November 20, 2020, from https://www.ifaamas.org/Proceedings/aamas2011/papers/D7_G78.pdf
- Maíz-Arévalo, C. (2017). Expressive Speech Acts in Education e-chats. *Sociocultural Pragmatics*, 5(2), 1-28. Retrieved December 5, 2020, from <https://doi.org/10.1515/soprag-2017-0016>
- Ronan, P. (2015). Categorizing expressive speech acts in the pragmatically annotated SPICE Ireland corpus. *ICAME Journal*, 39(1), 25-45. Retrieved December 3, 2020, from <https://doi.org/10.1515/icame-2015-0002>
- Widyowati, N. (2019). An analysis of the expressive speech acts used by John and Savannah as the main characters in Dear John movie. *JELLT. Journal of English Language and Language Teaching*, 3(1), 59-67. Retrieved November 29, 2022, from <https://doi.org/10.36597/jellt.v3i1.4484>
- Акишина, А. А. & Кано, Х. (2015). *Словарь русских жестов и мимики*. Москва: Русский язык.
- А поговорить? (2017, 13 октября) *Плейлисты* [Канал на YouTube]. YouTube. Дата обращения 2 июня 2021, по <https://www.youtube.com/@apogovorit/playlists>
- Бутовская, М. Л. (2004). *Язык тела: природа и культура. (эволюционные и кросс-культурные основы невербальной коммуникации человека)*. Москва: Научный мир.
- Которова, Е. Г. (2015). Выражение извинения в русском и немецком дискурсе: прагматический лингвоструктурный аспект. *Томский журнал ЛИНГ и АНТР*, 8(2), 35-48. Дата обращения 12 декабря 2020, по https://www.researchgate.net/publication/313900783_Vyrazenie_izvinenia_v_russkom_i_nemeckom_diskurse_pragmaticheskij_i_lingvostrukturnyj_aspekty

- Мощева, С. В. (2015). Экспрессивные речевые акты в
медиакommunikации
(на материале коммерческой рекламы). *Вестник ЮУрГУ. Серия
«Лингвистика»*, 12(4), 45-48. Дата обращения 28 ноября 2020, по
<https://sciup.org/147153980>
- Трофимова, Н. А. (2008). *Экспрессивные речевые акты в диалогическом
дискурсе. Семантический, прагматический, грамматический
анализ: Монография*. Санкт-Петербург: Изд-во ВВМ.